

2^e nieuwsbrief Stichting Cliëntenbelangen Preventief Gezondheidsonderzoek. September 2020.

In onze eerste nieuwsbrief hebben wij voornamelijk aandacht geschonken aan de nieuwe elementen in de conceptwet op het Bevolkingsonderzoek, die de vrijheid op de toegang tot health checks, specifiek total body scans, kunnen beïnvloeden. In deze brief belichten we met name een andere groep van preventief gezondheidsonderzoek, z.g. zelftesten.

Preventief medisch onderzoek wordt meestal geïnitieerd door mensen die willen weten of ze een nog niet-ontdekte ziekte hebben, of daarvoor een (nog onbekend) risico lopen. In veel gevallen wordt dit onderzoek uitgevoerd zonder dat men klachten heeft. Dit is een logische ontwikkeling in de trend dat mensen steeds meer de regie over hun eigen gezondheid willen hebben. Men wil daar uiteraard zo veel mogelijk keuzevrijheid bij hebben. Ook de overheid besteedt steeds meer aandacht aan preventie.

Het palet van preventief onderzoek is heel breed. Aan de ene kant gaat het om relatief eenvoudige zelftesten, vrij te verkrijgen bij de drogist of via internet (groep 1 in de conceptwet). Aan de andere kant gaat het om instrumenteel intensieve methoden als MRI en CT (z.g. health checks, groep 2 in de conceptwet). Deze laatste onderzoeken kunnen en mogen alleen worden gedaan door deskundige artsen en goed geoutilleerde bedrijven. Voor alle testen geldt dat men zelf het initiatief neemt, en ook zelf de kosten dient te dragen. Een enkele verzekeraar vergoedt (een deel van) de kosten van health checks.

De overheid wil de algemene regie hebben over het preventief gezondheidsonderzoek in het belang van de kwaliteit van de onderzoeken. Ook onze stichting streeft naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van testen en screenen.

Hier lopen de belangen van de SCPG en de overheid parallel. De overheid echter wil de huidige Wet op het Bevolkingsonderzoek toepassen op alle preventieve zelftesten en health checks. Waarbij de aandacht van de wetgever in hoge mate ligt bij de health checks (groep 2 in de conceptwet). Reden hiertoe is dat de overheid grote zorgen heeft over de kosten van de nazorg en de toegankelijkheid. Echter, de health checks zorgen slechts voor 2% van de kosten van nazorg. 98% van de kosten worden veroorzaakt doordat burgers via zelf uitgevoerde zelftesten (van drogist of internet) daarna naar de huisarts of specialist gaan.¹

Als Stichting zetten wij vraagtekens bij de kwaliteit van uitvoering en interpretatie van de zelftesten. Er dient in veel gevallen zelf bloed worden afgenomen.

De concept-wet noemt dat ‘bevolkingsonderzoek zonder medisch risico’. Maar ook daar is kwaliteit, informatie en nazorg van belang. Zeker bij zelftesten waarbij ernstige ziekten kunnen worden vastgesteld met een zelftest, waar ook veelvuldig van vragenlijsten gebruik wordt gemaakt. Men kan denken aan testen voor cholesterol, glucose/diabetes, allergieën, infectieziekten, zoals Covid-19, soa's, Coeliakie, psychische aandoeningen (zoals angststoornissen en depressies), genetische afwijkingen, schildklierziekten, drugs. In veel gevallen dient men zelf lichaamsvloeistoffen te verzamelen. Dat is niet ingewikkeld bij bijv. een zwangerschapstest (urine), maar in veel gevallen dient men zelf bloed af te nemen via een vingerprik. Bij de uitvoering daarvan is normaliter geen professional aanwezig, noch voor de bloedafname, noch bij de interpretatie van de resultaten.

---

¹ Panteia, Effecten van preventief zelfonderzoek op de zorgkosten, juni 2014, TK 32 793 nr. 152.

Dat telt des te meer indien en voor zover het resultaat een minder gunstige uitslag aangeeft. Zeker als men bedenkt dat de betrouwbaarheid zeer afhangt van die uitvoering en interpretatie van de test.

De conceptwet laat hierbij alles over aan de markt. Er hoeft slechts een CE-merk te worden behaald, dat alleen maar wat zegt over de kwaliteit van de “hardware” van de zelftest.

De Stichting Cliëntenbelangen Gezondheidsonderzoek (SCPG) heeft in de eerste helft van 2020 alle leden van de vaste Kamercommissie uitgebreid geïnformeerd over de belangen van de cliënten, zowel schriftelijk, als mondeling. Met enkele Kamerleden is een gesprek geweest en hebben we uitgebreid onze stellingen gepresenteerd. Voor andere Kamerfracties is contact afgesproken na het zomerreces.

De overheid hamert terecht op de kwaliteit van screenen en van heel goede nazorg (groep 2) Uiteraard is de stichting het daar zeer mee eens. Daartoe zal de huidige richtlijn (“Multidisciplinaire Richtlijn Preventief Medisch Onderzoek”) moeten worden aangepast, c.q. verhelderd. Deze richtlijn is opgesteld door de KNMG.² Vele belanghebbenden op dit gebied zullen betrokken worden bij de aanpassingen. Ook SCPG heeft zich opgeworpen om daaraan haar steentje bij te dragen, en met name de belangen van de cliënten behartigen.

De Stichting Cliëntenbelangen Preventief Gezondheidsonderzoek zal zich het komende halfjaar uiteraard vanwege de nieuwe wetgeving sterk richten op de inbedding van de groep 2 health checks, en met name op de kwaliteit en bruikbaarheid van de nieuwe wet. Daarnaast zal de stichting zich ook gaan richten op de belangen van cliënten bij zelftesten.

Donaties

In de vorige nieuwsbrief hebben wij gevraagd aan degenen die het doel van de stichting een warm hart toedragen, om een bijdrage in de kosten. Een aantal mensen heeft ruimhartig gedoneerd. Wij zijn u daar zeer erkentelijk voor. Echter, het totale bedrag is nog niet voldoende om de kosten voor mailings, accountant en website te dekken. Voor alle duidelijkheid: de bestuursleden verrichten hun werkzaamheden kosteloos.

Daarom vragen wij de begunstigers van de stichting een kleine bijdrage in die kosten. Als velen bijvoorbeeld 10 euro doneren, kunnen we de kosten eenvoudig dekken. U kunt dit overmaken op rekening NL49 INGB 00 0877 3855 t.n.v. Stichting Cliëntenbelangen Preventief Gezondheidsonderzoek te Houten.

Bij voorbaat zeer hartelijk dank! Met vriendelijke groet,

Willem J. van Oort
voorzitter Stichting Cliëntenbelangen Preventief Gezondheidsonderzoek

---

² Multidisciplinaire Richtlijn Preventief Medisch Onderzoek, KNMG, 2013, www.knmg.nl/pmo
Brochure “Preventief Medisch Onderzoek, Wel of geen gezondheidscheck”, KNMG, 2013, www.knmg.nl/pmo